

Wyrok z dnia 30 kwietnia 1997 r.
II UKN 81/97

Prezes kolegiального zarządu spółdzielni, który traci zatrudnienie w wyniku redukcji kierowniczych stanowisk pracy, jest pracownikiem zwolnionym z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy i może nabyć prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz.U. Nr 4, poz. 27).

Przewodniczący SSN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Sędziowie SN: Zbigniew Myszka (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 1997 r. sprawy z wniosku Stefana G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w P. o przywrócenie wstrzymanej wcześniejszej emerytury, na skutek kasacji organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 6 listopada 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 6 listopada 1996 r. oddalił rewizję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. od wyroku Sądu Wojewódzkiego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 31 stycznia 1996 r. Wyrok ten zmienił zaskarżoną przez Stefana Januariusza G. decyzję organu rentowego i przywrócił ubezpieczonemu prawo do wcześniejszej emerytury od daty jej wstrzymania. W motywach wyroku reformatoryjnego Sąd Wojewódzki przyjął, że uzyskane przez ubezpieczonego w 1992 r. prawo do wcześniejszej emerytury wynikało z treści § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27), skoro rozwiązanie opartego na powołaniu stosunku pracy z ubezpieczonym nastąpiło na zasadach art. 1 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.), gdyż w miejsce trzyosobowego zarządu Spółdzielni powołano zarząd jednoosobowy, w wyniku czego ubezpieczony utracił stanowisko z przyczyn dotyczących pracodawcy. Organ rentowy nie kwestionował tego faktu przyznając ubezpieczonemu w 1992 r. prawo do wcześniejszej emerytury. Tym bardziej po upływie 4 lat od przyznania świadczenia brak było podstaw merytorycznych do zmiany tej decyzji emerytalnej.

Oddalając rewizję pozwanego organu rentowego Sąd Apelacyjny przyjął, że Sąd Wojewódzki nie naruszył przepisów prawa materialnego powołanych w motywach wydanego wyroku reformatoryjnego.

W kasacji organ rentowy podtrzymał zarzut naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów art. 1 ust. 1 i art. 10 ust. 1 powołanej wyżej ustawy przez przyjęcie, że stosunek pracy z ubezpieczonym, który był zatrudniony na stanowisku prezesa zarządu Spółdzielni, został rozwiązany z przyczyn ekonomicznych dotyczących zakładu pracy. Wniosek kasacji zmierzał do zmiany

zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania. Organ rentowy uznał za błędne stanowisko, że ograniczenie liczby członków zarządu Spółdzielni i utworzenie zarządu jednoosobowego mogło spowodować rozwiązanie stosunku pracy z ubezpieczonym zajmującym stanowisko prezesa zarządu, skoro w jego miejsce powołano inną osobę na to stanowisko. Zdaniem kasacji rozwiązanie stosunku pracy z prezesem zarządu jest możliwe tylko w przypadku ogłoszenia upadłości lub likwidacji Spółdzielni.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznając trafność kasacyjnego zarzutu naruszenia prawa materialnego Sąd Najwyższy bierze pod uwagę stan faktyczny sprawy będący podstawą wydania zaskarżonego wyroku. Z tych ustaleń faktycznych wynika, że z przyczyn ekonomicznych doszło do zastąpienia trzyosobowego zarządu Spółdzielni, zatrudniającej ubezpieczonego na stanowisku prezesa tego zarządu, przez zarząd jednoosobowy, którego nie objął ubezpieczony, ale inny członek dotychczasowego zarządu kolegiального. Z takiego ustalenia wynika, że z przyczyn dotyczących pracodawcy doszło do zastąpienia zarządu kolegiального zarządem jednoosobowym, co doprowadziło do redukcji stanowisk kierowniczych, tj. do zmniejszenia zatrudnienia pracowników zajmujących takie stanowiska. W ocenie Sądu Najwyższego okoliczność, że redukcja etatów kierowniczych objęła pracowników zatrudnionych na podstawie powołania, nie może wpływać lub ograniczać jakichkolwiek uprawnień przewidzianych dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy. Nie ma sporu, że zmniejszenie zatrudnienia na jednoosobowym stanowisku kierowniczym odnosi się wyłącznie do przypadków ogłoszenia upadłości lub likwidacji zakładu pracy (pracodawcy), które uzasadniają zwolnienie z pracy także kierownika reprezentującego pracodawcę, który traci byt prawny jako podmiot zatrudniający wszystkich pracowników.

Nie może także podlegać kwestii, co znajduje potwierdzenie w literaturze przedmiotu (por. L. Florek, Zwolnienia pracowników z przyczyn dotyczących zakładów pracy, Warszawa 1992 r. s. 7), że w przypadku zmniejszenia liczebności kolegiального kierownictwa zakładu pracy następuje zwolnienie z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy tych z dotychczasowych kierowników, którzy tracą stanowiska kierownicze. Równocześnie w gestii pracodawcy pozostaje uprawniony wybór do zwolnienia pracowników zajmujących stanowiska kierownicze, który może prowadzić do zwolnienia pracownika spełniającego warunki do ubiegania się o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy.

Powyższe rozważania uzasadniają stanowisko, że prezes kolegiального zarządu Spółdzielni, który traci zatrudnienie w wyniku redukcji stanowisk kierowniczych, jest pracownikiem zwolnionym z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy (art. 1 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw - Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19) i może uzyskać prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27). Dlatego kasacja podlegała oddaleniu z mocy art. 393¹² KPC.

=====